

Samenvatting

De voorkeursvariant is gebaseerd op een zorgvuldig afwegingsproces en een uitgebreide variantenstudie, waarbij routes ten oosten en ten westen van het kanaal, locatie van een nieuwe brug over het kanaal en overweg zijn onderzocht. Het voorstel is om gebruik te maken van de huidige spoorwegovergang en de voorkeursroute voor de brandweer te laten verlopen via Kanaal Zuid en De Savornin Lohmanstraat.

Het gaat hierbij om de eerste uitruk bij calamiteiten van de hoogste prioriteit in zuidwestelijke richting, wat voor deze route neerkomt op 2 à 3 uitrukken per week. Lagere prioriteiten en terugkerende brandweervoertuigen gaan via andere routes.

Op 1 februari 2024 heeft het college een principebesluit genomen over de voorkeursroute. Tijdens de PMA van 28 maart 2024 heeft de portefeuillehouder op verzoek van de raad toegezegd om de besluitvorming uit te stellen en twee varianten, Mezenweg en voormalig busbaan, nader te onderzoeken. Hiervoor zijn aanvullende stappen gezet ten opzichte van de eerdere opdracht. Het gaat om het aanvullend beoordelen van de twee varianten en het extra aandacht geven aan participatie.

De onderliggende rapportage van het adviesbureau Movares bestaat uit een hoofdrapport en addendum. In het hoofdrapport zijn een aantal wijzigingen in beoordeling van de varianten aan de westzijde aangebracht ten opzichte van het rapport dat bij eerdere besluitvorming is gebruikt. Dit zijn aanscherpingen van de beoordeling en een correctie van een eerder gemaakte fout. Deze aanpassingen hebben geen invloed op de conclusies en advies dat eerder gegeven is. In het addendum zijn de aanvullende route en extra criteria beschreven. Met daarbij een integraal advies voor de voorkeursvariant. In dit advies is door Movares geen weging van criteria toegepast omdat weging van criteria een bestuurlijk/politieke afweging is.

Kader

Apeldoorn groeit en daarom moet de brandweezorg ook meegroeien. Het is belangrijk dat de brandweer snel alle plekken in de stad en dorpen kan bereiken, wat wordt gemeten aan de hand van de gemiddelde aanrijtijd.

In 2005 is er een herindeling van de brandweerposten in het stedelijk gebied van Apeldoorn gestart, omdat de normtijden in bepaalde wijken niet werden gehaald en er te veel kazernes waren. Er werd een rapport genaamd BBZ opgesteld in 2007, dat werd goedgekeurd door het bestuur. Echter, de locaties die in het rapport werden genoemd hadden een andere bestemming. Uiteindelijk werden er andere locaties gevonden, maar deze lagen verder weg dan de oorspronkelijke locaties, wat betekende dat de westelijke wijken en het centrum te laat bereikt zouden worden.

In 2009 werd, gezien het bovenstaande, besloten om de Vosselmanstraat niet te verlaten en het bestaande model te behouden. In 2011 werd er verder onderzoek gedaan en werd geconcludeerd dat een brandweerpost op de locatie Kayersdijk-Matenpoort de problemen in het noordoostelijke deel van de stad kon oplossen.

In 2020 kwam het pand van Ter Hoeven Verf beschikbaar en werd bevestigd dat deze locatie nog steeds geschikt was voor een brandweerpost. In 2020-2021 werd er een verkenning uitgevoerd naar de haalbaarheid van een centrale brandweerpost op deze locatie.

Op 7 oktober 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met een vervolgonderzoek naar twee varianten op deze locatie. Op 27 januari 2022 heeft de raad ingestemd met de aankoop van de locatie van het voormalige kantoor- en groothandelsgebouw van Ter Hoeven Verf.

Op 31 mei 2022 heeft het college het besluit genomen om het model 'centrale brandweerpost' te kiezen en hierbij voor de route richting het zuidwesten gebruik te maken van een nieuw aan te leggen brug. De raad heeft hierover bij consultatie positief geadviseerd voor het aanleggen van een brug. Verder heeft de raad ingestemd met het uitwerken van brandweerpost en veiligheidscentrum op deze

plek. De raad heeft ingestemd met het plan om het centrum aan de Matenpoort te vestigen door het krediet beschikbaar te stellen voor de aankoop van de locatie.

De aanrijtijden richting zuidwesten via de huidige infrastructuur - via Laan van Mensenrechten of via Laan van Maten - bleken te groot. Reeds bij de aankoop werd uitgegaan van de noodzaak van een extra brug over het kanaal. Van gebruik van de oude busbaan aan de oostzijde van het kanaal is afgezien omdat deze recentelijk is aangepast tot een voetgangers- en verblijfsgebied.

Dit betekent dat er onderzocht moest worden hoe de route, inclusief brug en overweg, richting het zuidwesten moet komen te lopen. Hiervoor is een variantenstudie uitgevoerd.

De eerste stap in deze variantenstudie was een gesprek met ProRail over de mogelijkheden voor het verbreden van de huidige overweg of het toevoegen van een extra overweg. Uit dit gesprek bleek dat een extra overweg voor ProRail niet mogelijk is.

Het advies op basis van de variantenstudie is geweest de voorkeur te geven aan een brug op de huidige locatie met als voorkeursroute Kanaal Zuid en Savornin Lohmanstraat.

Op 1 februari 2024 heeft het college een principebesluit genomen over de voorkeursroute conform voorgenoemd advies. Tijdens de PMA van 28 maart 2024 heeft de portefeuillehouder op verzoek van de raad toegezegd om de besluitvorming uit te stellen en twee varianten, Mezenweg en voormalig busbaan, nader te onderzoeken. Hiervoor zijn aanvullende stappen gezet ten opzichte van de eerdere

Beoogd (maatschappelijk) resultaat

Het beoogde resultaat is een veilige en efficiënte brandweerroute richting het zuidwesten van Apeldoorn, waarbij de verkeersveiligheid voor alle weggebruikers wordt gewaarborgd en de aanrijtijd van de brandweer wordt geoptimaliseerd. Daarnaast moet de fietsroute De Maten - Station goed blijven functioneren. Het gaat om de eerste uitruk bij calamiteiten van de hoogste prioriteit in zuidwestelijke richting. Al het andere verkeer van brandweerauto's verloopt via andere routes. Verder is het belangrijk dat inwoners en belanghebbenden voldoende hun inbreng hebben kunnen leveren.

Argumentatie

Proces

Er is een zorgvuldig en zo objectief mogelijk proces doorlopen. Daarbij hebben gemeente en brandweer gelijkwaardig samengewerkt om tot dit advies te komen. Gezien de gevoeligheid in de omgeving vanuit huidige bewoners en andere betrokkenen is vooraf – binnen de scope – geen optie uitgesloten, maar is beschreven wat de voor- en nadelen zijn van de verschillende varianten. De belangrijkste vraagstukken voor deze studie waren: de locatie van de brug en overweg, 1 of 2 bruggen en overwegen en de voorkeursroute aan de westzijde van het spoor. Aanvullend is hierbij de route ten oosten van het kanaal toegevoegd en is deze op dezelfde manier beoordeeld. Deze vraagstukken zijn gecombineerd tot vijf varianten die vervolgens zijn beoordeeld.

De beoordelingscriteria bestaan uit vier categorieën: verkeersveiligheid, aanrijtijd, route en functie van het netwerk en effecten op de omgeving. Grootste gezamenlijke belang is de verkeersveiligheid voor alle weggebruikers. Daarnaast is de aanrijtijd zeer belangrijk en de gemeente heeft een groot belang bij het goed functioneren van de fietsroute De Maten – Station. Naar aanleiding van een reactieformulier dat in juni 2024 aan de omwonenden is verzonden zijn binnen bovenstaande hoofdcategorieën drie criteria toegevoegd:

- De lengte waarover de route via een voetpad gaat.
- De mate waarin de omgevingsfunctie past bij het gebruik als aanrijroute voor de brandweer.
- Mate waarin het gebruik als brandweerroute impact heeft op aanwezige flora en fauna.

Totstandkoming voorkeursvariant

De combinatiemogelijkheden van verschillende vraagstukken maakt dat er vele varianten (15+)

beoordeeld zouden moeten worden in het onderzoek. Daarom zijn in de rapportage voor routes aan de westzijde van het kanaal 4 onderscheidende varianten beschreven en beoordeeld waarin alle vraagstukken (locatie brug, 1 of 2 bruggen, route ten westen van het spoor) tenminste 1 keer beoordeeld zijn. Op basis van deze vergelijking is het advies voor de voorkeursvariant gegeven. De voorkeursvariant bestaat uit een combinatie van de varianten 3 en 4 uit de rapportages.

Voorkeursvariant

De beoordeling van de varianten aan de hand van de opgestelde criteria heeft geleid tot de voorkeursvariant met een brug op de huidige locatie van de fietsbrug, via Kanaal Zuid en De Savornin Lohmanstraat.

Het perspectief van de brandweer

De brandweer zal altijd zo snel mogelijk naar de calamiteit willen rijden. Daarbij past de kanttekening dat de chauffeur altijd een snelheid zal aanhouden die veilig is. De brandweer mag 20 km/u sneller rijden dan de ter plaatse toegestane snelheid, maar zal dit niet altijd doen. Ook zal de chauffeur altijd zelf keuzes maken met betrekking tot de route. Als er op route A bijvoorbeeld een vuilniswagen rijdt, zal de chauffeur route B kiezen. Dat betekent dat de brandweer niet altijd de voorkeursroute zal nemen. Het betekent wel dat we de voorkeursroute geschikt zullen maken voor het gebruik door de brandweer.

Brug en overweg

Het spoor Apeldoorn – Dieren is onderdeel van de hoofdspoorweg infrastructuur (HSWI). Europees en Landelijk beleid is dat op HSWI geen extra overwegen gemaakt mogen worden. ProRail heeft daarom aangegeven dat een extra overweg niet mogelijk is. Na een vervolgesprek met ProRail is gebleken dat zij wel rekening houden met het beperkte extra gebruik van het spoor, door toe te staan dat de brandweer als extra vervoersstroom gebruik maakt van de overweg (ter vergelijking, op het traject Apeldoorn – Deventer zou bij een fietsoverweg niet toegestaan worden dat hulpdiensten daar aanvullend gebruik van zouden gaan maken). Een extra overweg blijft echter onbespreekbaar.

Kanaal Zuid oostzijde niet geschikt

De route ten oosten van het kanaal gaat via Kanaal Zuid oostzijde, door het park - ook bekend als de voormalige busbaan - naar de kruising met Laan van Kuipershof en Marchantstraat. Deze route is niet geschikt als brandweerroute met als belangrijkste reden de aanrijtijd. Deze is tussen de 50 en 60 seconden langer dan die van de routes aan de westzijde van het kanaal. Dit is vergelijkbaar met de route via de Laan van de Mensenrechten en is daarom voor de brandweer onacceptabel. De langere aanrijtijd heeft voornamelijk te maken met de beperkte snelheid die op Kanaal Zuid oostzijde gereden mag en kan worden omdat het een voetgangersfunctie heeft.

Is Kanaal Zuid oostzijde geschikt te maken als brandweerroute?

Binnen de vergelijking van routes is uitgegaan van gelijkblijvende functie. Een woonstraat blijft een woonstraat, een park blijft een park. Om Kanaal Zuid oostzijde geschikt te maken als brandweerroute moet deze route volledig geasfalteerd worden om de zware last van de brandweervoertuigen aan te kunnen. Daarnaast moet de functie veranderen van voetgangersgebied naar (woon)straat zodat de brandweer hier sneller doorheen kan rijden, dit verkort de aanrijtijd. Dit heeft als gevolg dat de hele strook niet meer te gebruiken is als park of verblijfsgebied.

Voorkeursroute ten westen spoor

Ten westen van het spoor zijn drie mogelijke routes onderzocht die op de Kayersdijk uitkomen: de Mezenweg, de Aalscholverweg en Kanaal Zuid – Savornin Lohmanstraat.

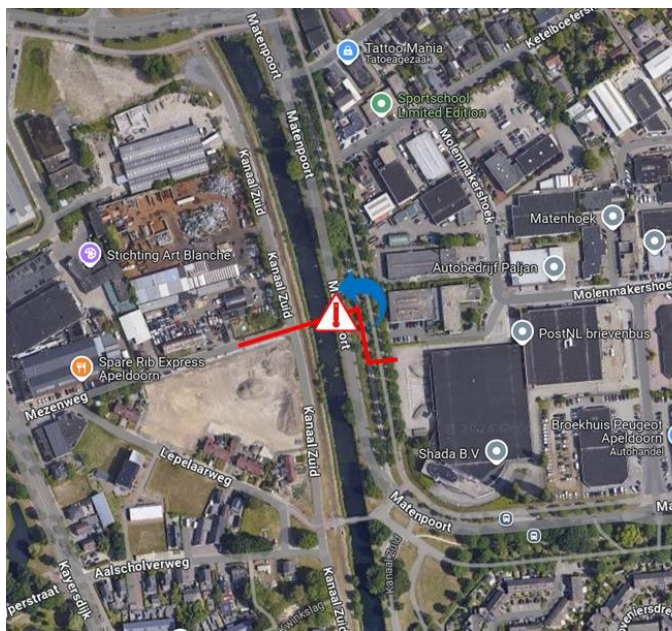
Mezenweg

Een argument om de Mezenweg te verkiezen boven Kanaal Zuid of Aalscholverweg is dat de woningen langs de Mezenweg nog gebouwd gaan worden. De mensen die er komen wonen weten wat ze te wachten staat als dit de voorkeursroute van de brandweer wordt. Aan de Mezenweg komen 24 sociale huurwoningen (Koldewijn locatie) en 50 appartementen (onderdeel van Kayersmolen Noord).

De Mezenweg heeft op dit moment een profiel dat beperkt geschikt is voor een brandweerroute. Er zijn obstakels (geparkeerde auto's) en het profiel is smal. Er is echter wel ruimte om aanpassingen te doen vanwege de ontwikkelingen aan deze weg. In de toekomstige situatie is voldoende ruimte om een vergelijkbaar profiel als Kanaal Zuid aan te leggen, belangrijk is hierbij dat obstakels (bijvoorbeeld stilstaande voertuigen) zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.

De voorkeursroute via de Mezenweg zou betekenen dat de brug ook tegenover de Mezenweg moet komen te liggen. Is dit niet het geval dan is het voor de brandweer niet logisch om deze weg te gebruiken omdat men dan moet omrijden.

Een brug ter hoogte van de Mezenweg zou betekenen dat de brandweer eerst in noordelijke richting de Matenpoort op moet rijden en vervolgens moet afslaan richting de brug. Tegemoetkomend verkeer verwacht dit niet, waardoor het gevaarlijke situaties kan opleveren (zie onderstaande figuur). Dit is te ondervangen met signaleringslichten.

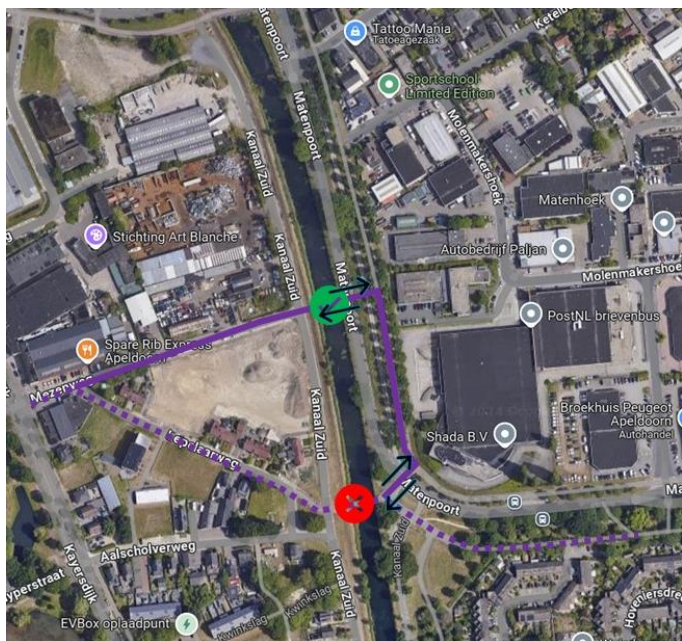
- Route brandweer richting Mezenweg
- Linksafslaan beweging
- Bestuurders Matenpoort verwachten de afslaan beweging niet

Figuur 1 Verkeer op Matenpoort verwacht geen afslaan beweging van de brandweer richting Mezenweg

Belang fietsroute

De fietsroute die via de huidige fietsbrug gaat is een belangrijke route in het fietsnetwerk van Apeldoorn. Het vormt de verbinding tussen een groot deel van de Maten en het station. Bij de laatste telling kwamen er 5.400 fietsers per dag over deze route.

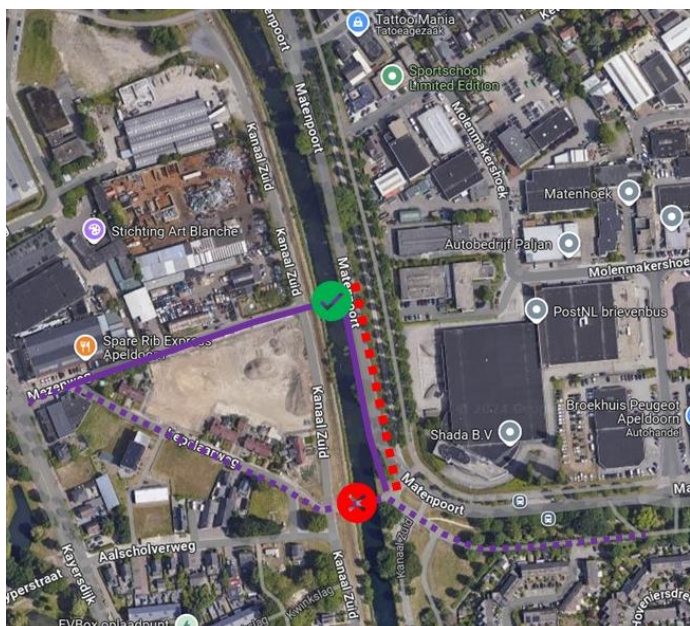
Een brug ter hoogte van de Mezenweg zou betekenen dat fietsers die op het fietspad aan de zuidkant van de Matenpoort fietsen, twee keer de Matenpoort over moeten steken om de nieuwe brug te bereiken (zie onderstaande figuur). Het twee keer extra kruisen van de Matenpoort is gezien het belang van deze route niet wenselijk en zorgt voor meer onveiligheid voor fietsers en gemotoriseerd verkeer op de Matenpoort.

- Huidige fietsroute
- Fietsroute richting Mezenweg
- ⊗ Verwijderen brug
- ✓ Nieuwe locatie brug
- ↔ Extra overstek fietsers over Matenpoort

Figuur 2 Extra oversteken voor fietsers over Matenpoort bij nieuwe brug ter hoogte van Mezenweg

Een andere optie is dat er een fietspad wordt aangelegd tussen de Matenpoort en het kanaal. Dat zou dan voorkomen dat fietsers twee keer over moeten steken. Daar is echter niet voldoende ruimte voor dus dit betekent een grootschalige reconstructie, waarbij de rijbaan van de Matenpoort wordt verschoven naar het oosten, met o.a. verlies van bomen (zie onderstaande figuur).

- Huidige fietsroute
- Fietsroute richting Mezenweg
- ⊗ Verwijderen brug
- ✓ Nieuwe locatie brug
- - - - Reconstructie Matenpoort

Figuur 3 Reconstructie Matenpoort bij brug ter hoogte van Mezenweg

Het belang van de fietsroute, waarover tienduizenden fietsers per week gaan, ten opzichte van 2 à 3 keer een brandweeruitruk is doorslaggevend om de brug op de huidige locatie te laten en niet te verplaatsen naar de Mezenweg. Daarmee valt de Mezenweg af als voorkeursroute.

Aalscholverweg niet geschikt

De Aalscholverweg is een smalle straat waar nauwelijks mogelijkheden zijn voor aanpassingen en verbreding. De percelen liggen dicht bij elkaar en de woningen staan dicht bij de weg waardoor bewoners snel op de straat zijn. Daarom is deze weg niet geschikt als voorkeursroute voor de

brandweer richting zuidwesten. Deze weg is in theorie beter geschikt te maken door (delen van) percelen aan te kopen en het wegprofiel te verbeteren. Ook het langsparkeren zal hiervoor zoveel mogelijk moeten verdwijnen. Dit heeft grote impact op deze straat en heeft daarom niet de voorkeur, vooral omdat de route via Kanaal Zuid (zie hieronder) al beter geschikt is.

Kanaal Zuid als voorkeursroute

Het wegprofiel van Kanaal Zuid is breed genoeg, heeft goed overzicht en uitwijkmogelijkheden voor fietsers en is daarmee de voorkeursroute richting het zuiden. Ook heeft deze route de kortste afstand vanaf de brug richting het zuiden en is mede daarom de snelste.

Conclusie: Kanaal Zuid – Savornin Lohmanstraat is de voorkeursroute.

Op deze weg is een paal aanwezig die doorgaand verkeer voorkomt tussen de bedrijven en woningen. Deze paal zal aangepast moeten worden zodat deze door de brandweer bediend kan worden.

De voorkeursroute vanuit het perspectief van de brandweer

Zoals eerder benoemd kiest de brandweer altijd de snelste en veilige route op het moment van de uitruk. Naast bovenstaande argumenten is de route via Kanaal Zuid een aantal seconden sneller dan via de Mezenweg of Aalscholweg en zal deze dus de voorkeur hebben. Echter, als er op Kanaal Zuid een blokkade is, vuilniswagen rijdt, etc. zal ook een van de andere routes gebruikt kunnen worden.

Het gaat in alle gevallen om openbare wegen die dus ook door de Brandweer gebruikt mogen worden.